

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד
ר'
משה שניצר
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

האשה
החשובה הודפת
צדקה וחסד
מרת
רודה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

י"ו ע"ב ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

גליון מס' 791

מסכת מגילה ט' - ט"ו ♦ ביכורים ג', ג' - ג', ז'

בס"ד, כ"ב תמוז תשע"ד

השבוע בגליון

- ♦ חתיכת בשר בשם "המן"
- ♦ לתלות בשר בארובה, זכר לתליית המן
- ♦ מתי נכתבה מגילת אסתר?
- ♦ הכללת המגילה בכתבי הקודש

- ♦ קריאת הלל בפורים
- ♦ מה יעשה מי שאין באפשרותו לקרוא מגילת אסתר
- ♦ תקנת הנביאים לומר הלל
- ♦ יום תליית המן וסעודת אסתר

דבר העורך

המהפכה הפנימית

יש סיפורים הזקוקים להקדמות. שני המעשים הבאים מדברים בעד עצמם. השבוע נתמקד בשניים מגדולי ישראל שבדור האחרון, עת כבר תשש כוחם, נשמתם אחזה בגופם ברפרוף, ועד כלות, גם אחר שהגוף לא אצר די כח כדי לכלכל את רוחם הגדולה, הבחינו מקורביהם בתופעות מדהימות שלהן הסבר אחד בלבד.

האחד נודע ברבים בזכות עיסוקו התמידי בתורת המוסר. תלמיד חכם מופלג היה, שינק את תורתו מגדולי הדורות הקודמים, ומהם שאב את כוחותיו להתבונן בכל מעשה, לעיין בכל דבר, לא להניח אפילו לפעולה אחת להעשות מבלי משים, עד שהפך לאדון על גופו, יצריו ורגשותיו.

לימים הפך אב רוחני להמוני תלמידים, אילפם, חניכם, הורם והכווינם, ועד היום תלמידיו משכבר הימים מזכירים את שמו ברטט ובסילודין.

תשעים שנות עבודת ה' באמת ובתמים חלפו עליו. **בערוב** ימיו נתון היה בתשישות וחולשה עזה, עד שעיתים התכנס בתוך עצמו וסובביו לא הצליחו לשכנעו כי עתה עת לעשות פעולה פלונית או אלמונית. לא פעם אירע, כי בהגיע מועד נטילת סמי מרפא שזקק להם - מייאן וסירב בכל תוקף. בני הבית ניסו למצוא מסילות ללב הגדול של האיש הגדול שכוחותיו אזלו, ועצה אין.

הרופאים הסבירו, כי המחלה בה לקה כוללת פגיעה בזיכרון, ביכולת החשיבה, ביכולת השיפוט, שינויים בתפיסה ובהתנהגות, הידרדרות של היכולת השכלית והרגשית, אבדן זיכרון ועוד ועוד, לא עלינו. **עד** שיום אחד נמצא הפתרון. פשוט אבל מדהים.

אחד ממקורביו ביקש מבני המשפחה כי נתן לו ללחוש דבר מה באזניו. הם ביטלו את בקשתו במחי יד, הן כה

דף יד/א קרייתא זו הלילא
קריאת הלל בפורים

בגמרא הנלמדת בדף היומי טמונה הזדמנות פז להיווכח עין בעין, כיצד משא ומתן בגמרא וטעמים שהובאו בה, משמשים את גדולי הפוסקים כדי להכריע הלכה למעשה. לעומת ימי החנוכה בהם תקנו חכמים לקרוא הלל על נס הצלת עם ישראל מידי היוונים, בפורים אין קוראים הלל על נס ההצלה מגזירת המן. גמרתנו מביאה שלשה טעמים לדבר.

טעם אחד, אומרת הגמרא, שמיום שנכנסו ישראל לארץ ישראל, שוב אין אומרים הלל על נס שנעשה בחוץ לארץ. רב נחמן אומר, כי "קרייתא זו הלילא", היינו: קריאת המגילה היא דברי הלל ושבח לקב"ה על שהצילנו ממלתעות הרשעים, ואין צורך לקרוא הלל. רבא אומר, כי נס הצלתם לא היה מושלם, שכן, אמנם ניצלו ממוות, אך לא נפדו משיעבודו של אחשוורוש ונותרו תחת שלטונו.

בין הפוסקים שציינו את טעם ההלכה שאין לומר הלל בפורים, לא הוזכר הטעם הראשון, אלא יש שהזכירו את שני הטעמים האחרונים, אחרים ציינו את הראשון בלבד, ורוב הפוסקים התייחסו לטעם השלישי בלבד [האחרונים עומדים על כך ודנים מתוך משמעות הגמרא, איזה טעם הוא עיקר להלכה, האם טעמו של רב נחמן שהיה רבו של רבא, או טעמו של רבא שאמר את דבריו אחרון - עיין ברכי יוסף ושו"ת שיבת ציון סימן כ"ב].

מה הבדל יש בין טעמו של רב נחמן לטעמו של רבא?

מה יעשה מי שאין באפשרותו לקרוא מגילת אסתר: ובכן, המאירי הסיק, כי ביניהם נטושה מחלוקת על אודות דינו של אדם שאין בידו אפשרות לקרוא את מגילת אסתר בפורים. לפי טעמו של רבא - לא יקרא את ההלל, שהרי בפורים לא היה נס מושלם שראוי לאמירת הלל. ברם, לדעת רב נחמן הן ראוי נס פורים להלל, אך חכמים תקנו לקרוא את המגילה במקומו, נמצא, שמי שאין באפשרותו לקרוא את המגילה צריך

צעילוי נשמת

הר"ר **חיים הלוי קליין** ז"ל

ב"ר אליעזר ז"ל - אנטוורפן

נלב"ע כ"ד בתמוז תשנ"ז

תנצב"ה

הונצח ע"י בני המשפחה שיחיו

צעילוי נשמת

מרת **שרה חיה שמלצר** ע"ה

ב"ר חיים ז"ל

נלב"ע כ"א בתמוז תש"ע

תנצב"ה

הונצחה ע"י ידידינו משפחת **שטמברגר** שיחיו

צעילוי נשמת

הר"ר **משה מנחם חסדיאל** ז"ל

ב"ר חיים שלמה ז"ל

נלב"ע כ"ו בתמוז תשמ"ד

תנצב"ה

הונצח ע"י בנו ידידנו

הר"ר **שאול חסדיאל** ומשפחתו שיחיו ב"ב

לעילוי נשמת

הר"ר **שלמה זבולון בן דוד** ז"ל ב"ר יעקב צבי ובת שבע ז"ל

נלב"ע כ"ב בתמוז תשנ"ו **תנצב"ה**

הונצח ע"י המשפחה שיחיו - ירושלים

נר ה'
נשמת
אדם

לומר הלל [וכתב המאירי, כי הטעם העיקרי להלכה הוא כדברי רב נחמן, וכפי שהביא גם הרמב"ם טעם זה].

ברם, בעל ברכי יוסף (סימן תרצ"ג ס"ק ד') כותב, כי מדברי יתר הראשונים והפוסקים עולה הלכה למעשה שלא כשיטת המאירי, ומי שאין לו מגילה אינו חייב לקרוא הלל ביום הפורים, מפני שלהלכה נוקטים כטעמו של רבא ולא כטעמו של רב נחמן.

על דברים אלה מוסיף בעל ברכי יוסף (בשיורי ברכה שם) טעם נוסף: אף אם הלכה כרב נחמן, גם מי שאין לו מגילה אינו חייב לקרוא הלל בפורים, שכן, טעמו של רב נחמן נועד להסביר מדוע לא תקנו חז"ל לקרוא הלל בפורים, כי קריאת המגילה היא גם הלל, אך מאחר שבפועל לא תקנו חכמים לקרוא הלל בפורים, הרי שגם מי שאין בידו מגילה - לא יקרא הלל, שהרי כלל ידוע הוא: "לא פלוג", היינו: לא חילקו חכמים את תקנתם לשיעורים אלא קבעוה בלא להתייחס למקרים בודדים שאינם יכולים לקיימה (וכן כתב הפרי מגדים).

אולם, הגאון רבי שמואל לנדא זצ"ל (שו"ת שיבת ציון שם), בנו של בעל נודע ביהודה חולק בתוקף על הדברים וטוען, כי במקרה בו אנו עוסקים לא שייך הכלל "לא פלוג".

תקנת הנביאים לומר הלל: שהנה, במסכת פסחים (ק"ז א) מבואר, כי "נביאים... תקנו להם לישראל... ולכשנגאלים אומרים אותו את גאולתם". היינו: תקנו הנביאים כי כשיגאלו ישראל מצרה, עליהם לומר הלל.

לדעתו, כוונת הדברים היא, שהנביאים קבעו מראש לדורות, כי כל נס הצלה שיבוא לישראל, עליהם לומר הלל כדי להודות על נס הצלה. לאור דברים אלה נמצא, כי כבר מחמת תקנת הנביאים חובה לומר הלל ביום הפורים, אלא שאמרו חכמים כי תחליף להלל אפשר לקיים על ידי קריאת מגילה. כלומר, תהליך תקנת קביעת קריאת מגילה ביום הפורים בא אחר שכבר עמדה שרייה זה מכבר תקנת קריאת הלל, ואמרו חכמים כי אפשר לקיים תקנה זו על ידי קריאת המגילה. במקרה זה לא שייך לומר "לא פלוג", שלא חילקו חכמים בתקנתם, שכן, מעולם לא היתה תקנת חכמים על דרך השלילה - אין לקרוא הלל בפורים, אלא על דרך החיוב - את תקנת קריאת הלל אפשר לממש באמצעות קריאת מגילה. מובן מאליו, כי מי שאינו יכול לקרוא מגילה, צריך לקרוא את ההלל.

הלכה למעשה: ראוי לציין, כי הלכה למעשה נחלקו הפוסקים כיצד לנהוג. השערי תשובה (שם, סק"ב ב') כותב, כי אדם שאינו יכול לקיים מצוות קריאת מגילה, ראוי שיקרא הלל בלי ברכה כדי לחוש לדעת המאירי, כי אין הפסד בדבר. ואילו רבי שמואל לנדא (שו"ת שיבת ציון שם) חולק וסובר כי לא יקרא כלל, מפני שעיקר הלכה נפסקה כרבא, והרי נאמר במסכת שבת (ק"ח ב), כי "הקורא הלל בכל יום - הרי זה מחרף ומגדף" [כי קריאת ההלל שלא בזמנו מתפרשת כזלזול - רש"י שם].

דף טו/א יום ראשון של פסח

יום תליית המן וסעודת אסתר

בתקופת גזירת המן הרשע, ביקשה אסתר ממרדכי שיורה ליהודים לצום שלשה ימים. בסיומם הורה אחשוורוש על תליית המן הרשע, ויתלו את המן על העץ אשר הכין לו.

באיזה תאריך נתלה המן הרשע?

מדברי רש"י בסוגייתנו עולה, כי שלשת ימי הצום היו י"ד, ט"ו וט"ז בניסן. סעודתה הראשונה של אסתר עם אחשוורוש התקיימה ביום השני של הצום, ובט"ז בניסן התקיימה הסעודה השנייה עם אחשוורוש והמן, במהלכה זעם המלך על המן ובלילה, אור ל"ז בניסן, נתלה המן על העץ, הוי אומר, ביום השני של חג הפסח. יש מדרשים שבהם נאמר כי המן נתלה ב"ח בניסן (תרגום שני) ויש דעות שנתלה בכ"ג בניסן (ראה פרשת דוד, חג המצות, עמוד קפג-ד). למעשה נוקט השל"ה (הובא במגן אברהם סימן ת"צ), כי המן נתלה ביום ט"ז ניסן.

"וַיִּשְׁבֹּת הַמֶּן מִמְּחַרְתּוֹ": ... השל"ה (מסכת מגילה) מביא, כי ראה "מדקדקים" שנהגו לערוך סעודה ביום ט"ז בניסן, כזכר לסעודת אסתר שהובילה לתלייתו של המן. הוא אף מביא רמז נאה לכך: יום

הרבה שוחחו עמו, דיברו, ניסו להשפיע, אך נדמה היה כאילו הם מדברים אל אוזן שאיננה שומעת. המקורב לחץ וביקש עד שבקשתו נענתה, לא לפני שהבטיח כי ילחש לאזנו משפטים בודדים ותו לא. **ניגש** המקורב אל החולה ולחש באזנו, כי האח המטפל בו והאחראי על שמירת בריאותו, אינו מוכן ללכת לביתו עד שהרב יסכים ליטול את התרופות הדרושות לו. השעה כבר מאוחרת, האח חפץ ללכת לביתו כדי לפגוש את בני ביתו ולעלות על יצועו לאחר יום עבודה מפרך, אך הוא מסרב ללכת עד שהרב יטול את התרופות. **מה** שלא עשו ימים ארוכים של שכנועים והסברים, עשו משפטים בודדים אלה. בו ברגע לבשו פניו של הצדיק הישיש ארשת הבנה רחומה, הוא הזדקף בכסאו כאדם בריא וצלול היודע את אשר לפניו והביע את הסכמתו ליטול את התרופות. **אין** צורך להתבונן עמוקות כדי להבין את אשר לפנינו. **ישיש**, חולה, שמחלתו לא אפשרה לו לשקול את הדברים באופן הראוי, אך מתוך הערפול הזדקפה קומתו אדירים של אדם שכל חייו הרכין את ראשו לרצון בוראו ושקד על כיבוד הזולת וזהירות מפגיעה בו, וגם במצבו הבלתי נשלט - הוא שלט! **הרחק** משם, בעיר אחרת, שנים אחר כך, נפל אחד מצדיקי הדור לחליו האחרון, שממנו לא קם. **מחלתו** ותשישותו ריתקוהו למיטתו ושעות רבות היה נם ולא נם באפיסות כח. הרופאים המליצו לבני המשפחה, כי מידי פעם עליהם לעוררו, כדי שיחלץ את עצמותיו ויזרים את הדם בגופו. ניסו ולא הצליחו. לא הצליחו. **עד**... שאחד מבני המשפחה לחש באזנו: "סבא! סוף זמן קריאת שמעו!". כהרף עין הוא זינק ממיטתו כארי, נעמד כנתין לפני מלכו וקרא קריאת שמע בכוונה עמוקה.

★ ★ ★

אין אלה 'סיפורים', לא 'מופתיים' והם גם לא נדירים. תופעה זו רווחת בקרב יהודים עמלי תורה, שהקדישו מחייהם ללימוד התורה. בתקופות קשות אלו, פנימיותם זוהרת באור יקרות ומאירה את העולם כולו. **זהו** אחד הביטויים נאדרי הבודדים המבליטים ומחדדים את ההבדל בין תורתנו הקדושה ליתר החכמות. **יהודי** הלומד תורה, אינו רק יודע את אמריה, שולט בשביליה ואוגר בזכרונו את דבריה. התורה הופכת לחלק ממנו והוא הופך חלק ממנה. זו היא מתנת הקב"ה לעמו ישראל, באמצעותה ועל ידה נפש היהודי מתעלה והוא הופך לאדם אחר. לא אותו אדם עם ידע נוסף, אלא אדם אחר. **על** כך יכולים להעיד לומדי הדף היומי ובני משפחותיהם, שרבים מהם מעידים כי הלך רוחם השתנה פלאים, השקפתם על העולם התהפכה על פניה וקיבלה את המימד האמיתי, וכן, גם הם עצמם התעדנו, קיבלו כוחות לשלוט על עצמם ולכוון את דרכם לפי רצון הבורא יתברך. **כדאי** להצטרף.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

ברכת התורה, העורך

פנינים

דף י/ב המן הרשע

רשעותו של המן

בישיבות ליטא נהוג היה "רב של פורים" שהיה בדרך כלל בחור מופלג, מחודד ושנון: אחד מאלה נשאל בפורים בידי איש מ"שומעי לקחי": מדוע מצינו שהמן נתכנה בשם המן הרשע, מה שלא מצינו בפרעה, באנטיוכוס ובדומיהם? - **יפה** נקרא כן, השיב לו ה"רב". היה לו לגזור את הגזירה ביום תשעה באב, שהוא ממילא יום אב, ואילו הוא נתכוון לגזרה דוקא ביום פורים,

להשביט שמחתם של ישראל: אין לך רשעות גדולה מזו...

דף יב/ב בא גבריאול ועשה לה זנב

זנב

בספר "פנינים יקרים" הביא משמו של האמרי אמת מגור, כי במדרש נאמר שתחילה נגזר על בני האדם להברא עם זנב, כיתר בעלי החיים, אך מפני כבוד האדם נברא ללא זנב. אמר האמרי אמת: ושתו שלא חששה לכבודן של בנות ישראל, הותקן לה זנב שנגזר מתחילה לכל אדם...

דף יג/ב והיה יודע שבבעים לשון

דיעת השפות

בפגוש משה מונטיפיורי את בעל החידושי הרי"ם, שאלו מדוע מתנגדים גדולי פולין כי ילמדו בניהם שפות זרות, הלא כל נס פורים נתגלגל ממעשה בגתן ותרש, בו סיכל מרדכי את הריגת אחשוורוש עקב ידיעתו את הלשון הטורסית. - **אדרבה**, השיבו החידושי הרי"ם, משם ראה - אילו כל ישראל בקיאים היו בשפות, היו אלו נזהרים ולא מדברים בנוכחותו...

דף יג/ב באחד באדר משמיעין על השקלים

לימוד תורה

בזמן הזה, שחובת נתינת שקלים אינה יכולה להתבצע, מפני שאין בית המקדש, דבר גדול הוא ללמוד את מסכת שקלים.

דבר זה רמוז בגמרא האומרת, שגלוי וידוע לפני הקב"ה שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, ולפיכך הקדים שקליהם לשקליו. הגמרא מסיימת: "והיינו דתנן באדר באדר משמיעין על השקלים". כוונת הגמרא, שהקדמה זו יכולה להתבצע גם על ידי "היינו דתנן" לימוד המשנה והגמרא... (אלף כתב).

לפני כן, ביום הראשון של חג הפסח, קוראים בהפטרה (יהושע ה/יב) "וַיִּשְׁבֹּת הַמֶּן מִמִּחַרְתָּ... הפסוק מתייחס לכך שלאחר כניסת בני ישראל לארץ ישראל פסקה ירידת המן מן השמים, אך רמז יש בדבר לכך ששבתו חייו של המן הרשע למחרת, בט"ז בניסן.

דברי השל"ה הובאו להלכה בדברי הפוסקים (סימן ת"צ), החל מהמגן אברהם, וכלה במשנה ברורה (שם, ס"ק ב') - "טוב לעשות ביום ב' בסעודה, איזה דבר לזכר סעודת אסתר, שביום זה נתלה המן".

ראוי ללמוד סדר הקרבת קרבן העומר: בסידור יעב"ץ (משעול ימי העומר) נאמר, כי ביום זה ראוי ללמוד את סדר הקרבת קרבן העומר, הן מפני שביום זה היתה הקרבתו בבית המקדש והן מפני שהוא קשור למפלת המן, שהרי בגמרתנו מבואר, כי כשבא המן להרכיב את מרדכי על הסוס, עסק מרדכי בלימוד הלכות קמיצת העומר, והמן עצמו הודה כי "בא הקומץ שלכם ודחה את עשרת אלפים ככר הכסף שנתתי לאחשוורוש כדי להרגכם".

על אודות זמן קיום סעודת "זכר לסעודת אסתר", יש אומרים כי ראוי לאחר עדי הערב (יפה ללב, ח"ב ת"צ). אחרים כתבו, כי מאחר שיש להניח שסעודת אסתר היתה בשחרית, כדרך המלכים, יש לאכול את הסעודה בבוקר (מנהג ישראל תורה סימן ת"צ) [רבני בית מדרשנו מעירים, כי קשה להניח שהסעודה היתה בבוקר, אחר שהמן עוד נזקק באותו יום לגשת לבית המדרש להביא את מרדכי, לספר את שעותיו ולרחצו, להלבישו בגדי מלכות ולהרכיבו על הסוס ולקרוא לפניו ככה יעשה לאיש, ועוד לשוב לביתו ולספר לזרש אשתו ולכל אוהביו את כל אשר קרהו].

חתיכת בשר בשם "המן": אכן, בעל חוות יאיר (מקור חיים שם) כותב, כי נהגו לאכול "בבוקר" יום שני של פסח "בשר יבש, חתיכה ראוייה להתכבד, ונקרא בלשון אשכנז 'המן', זכר לתליית המן בט"ז בניסן".

לתלות בשר בארובה, זכר לתליית המן: החתם סופר אכל גם הוא בשר "לשון מיובש", כפי שהעידו רשמי מנהגיו (תומר דבורה פ"י). מעניין לציין, כי עד לתקופה האחרונה נשמר בגרמניה מנהג לאכול בשר מעושן שנתלה בארובה זמן רב עד שהתייבש. תלייתו זמן רב באה לסמל את תלייתו של המן על העץ...

בחצרות האדמו"רים נהגו בסעודה הנערכת ביום זה לשיר משירי פורים, ולדבר דברי תורה מענייני מגילת אסתר.

דף טז/ב ו' דויתא

מתי נכתבה מגילת אסתר?

מתי נכתבה מגילת אסתר?

בשאלה היסטורית זו עוסק הגרי"ז מבריסק זצ"ל, מפני שלדיון זה השלכות מעשיות לדיני מגילת אסתר.

אנשי כנסת הגדולה כתבו את מגילת אסתר: במסכת בבא בתרא (ט/א) נאמר מפורשות, כי מגילת אסתר נכתבה על ידי אנשי כנסת הגדולה, הלא הם מאה ועשרים מגדולי חכמי ישראל, ביניהם הנביאים חגי, זכריה ומלאכי, וכן מרדכי הצדיק ועוד, שפעלו יחד לתיקון חיי הרוח של האומה במשך עשרות שנים, בתקופת הדמדומים, שבין שלהי שבעים שנות גלות ישראל אחר חורבן הבית הראשון, לבית תקומת בית שני בראשות עזרא הסופר. רש"י (שם) מפרש, כי המגילה נכתבה אחרי שחזרו בני ישראל לארץ ישראל מגלותם.

אסתר המלכה כתבה את מגילת אסתר: מאידך, במגילת אסתר נאמר (ט/ט): "ותכתוב אסתר המלכה... את כל תוקף", וחז"ל במסכתנו (ט/ב) מפרשים כי כוונת הפסוק שאסתר המלכה כתבה את מגילת אסתר. אף רש"י בפירושו למגילת אסתר (שם) כותב, כי מרדכי כתב את המגילה "כמות שהיא".

מי כתב, איפוא, את המגילה?

ובכן, כותב הרב מבריסק, ברור הדבר שמרדכי הצדיק ואסתר המלכה כתבו את מגילת אסתר, ואילו המבואר במסכת בבא בתרא כי המגילה נכתבה על ידי אנשי כנסת הגדולה, מתייחס להכללתה בכתבי הקודש, כדלהלן.

צעילוי נשמת

מרת **חנה שרה גלדצהלר** ע"ה

ב"ר נפתלי שמואל ז"ל

נלב"ע כ"ג בתמוז תשכ"ז

תנצב"ה

הונצחה ע"י בנה ידידנו

ר' לוסיאן גלדצהלר ומשפ' שיחיו

לעילוי נשמת

מרת **דאבריש וידבסקי** ע"ה

ב"ר אברהם וסרצוג ז"ל נלב"ע כ"ג בתמוז תש"ס

תנצב"ה

הונצחה ע"י בני המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

הרה"ר **יצחק אריה קוזול** ז"ל

ב"ר דב הכהן ז"ל נלב"ע כ"ד בתמוז תשס"א

ולע"נ הרה"ח ר' **יהודה פרנקל** ז"ל

ב"ר יצחק ז"ל נלב"ע כ"ז בתמוז **תנצב"ה**

הונצחו ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' **נחמן שבתי גלינסקי** זצ"ל

בהרה"ג ר' יעקב יצחק שליט"א

נלב"ע כ"ו בתמוז תשנ"ט

והרה"ר **אליעזר הכהן זילברברג** זצ"ל

ב"ר יעקב משה זצ"ל **תנצב"ה**

"התחברתי והרגשתי את מתיקות התורה"

בדרך, בבית, בעבודה,

24 שעות ביממה מתחברים לשיעור המרתק

להאזנה חייגו:

073-2951342

למסכת הנלמדת הקישו 1

בעלות שיחה רגילה

הכללת המגילה בכתבי הקודש: עלינו להבחין בין כתיבת מגילת אסתר לשם קיום מצוות הפורים, לבין כתיבתה כחלק מכתבי הקודש. בימי מרדכי ואסתר נכתבה המגילה, שהרי כבר תוקן לקרוא בה בימי הפורים. ברם, עדיין לא נכללה בכתבי הקודש, כחלק מספרי הנ"ך. זאת נעשה רק לאחר שבאו לארץ ישראל ולכך מכוונים דברי הגמרא במסכת בבא בתרא, כי מגילת אסתר נכתבה על ידי אנשי כנסת הגדולה.

הדברים מבוארים גם במסכתנו בה נאמר, כי שלחה אסתר לחכמים "כתבוני לדורות", היינו: שלחה לאנשי כנסת הגדולה (משנה ברורה סימן תפ"ח סעיף א) כי יתקנו שמגילת אסתר תכלל בכתבי הקדש והם אכן נענו לבקשתה. הכללה זו נעשתה אחר שכבר נקבע לקרוא במגילת אסתר בימי הפורים בכל שנה ושנה.

משהגענו עד הלום, מבהיר הגרי"ז מבריסק, נתוודע לידיעה מעניינת ביותר: יש שתי מערכות דינים של כתיבת מגילת אסתר; אינה דומה כתיבת מגילת אסתר כספר קודש, לבין כתיבת מגילת אסתר עבור קיום מצוות קריאת מגילה בפורים.

במה דברים אמורים? ובכן, למשל במסכתנו מבואר, כי את האות "ואו" של "ויזתא" יש להאריך, וכי את עשרת בני המן יש לכתוב בשתי שורות זה על גבי זה וכך אכן אנו נוהגים. והנה, למרבה הפליאה, הרמב"ם השמיט שתי הלכות אלו וכבר תמהו נושאי כליו על מה ולמה עשה כן (ראה מגיד משנה הלכות מגילה פרק ב' הלכה י"ב).

ברם, לאור הדברים האמורים אפשר להסביר, כי לדעת הרמב"ם הלכות אלו הן מדיני כתיבת כתבי הקודש, כאשר כותבים מגילת אסתר כספר קודש, יש להקפיד על הלכות אלו. ברם, בפורים אין צורך לקרוא במגילת אסתר שהיא ספר קודש, אלא די לקרוא במגילה בה כתובים הדברים (חידושי מרן רי"ז הלוי מגילה פ"ב ה"ט, ועיי"ש עוד בביאור דעת הרמב"ם, שאין דין "עיבוד לשמה" בקלף המגילה, ובביאור דברי האור זרוע שכתב לכתוב את כל פרשיותיה של המגילה סתומות).

לעילוי נשמת

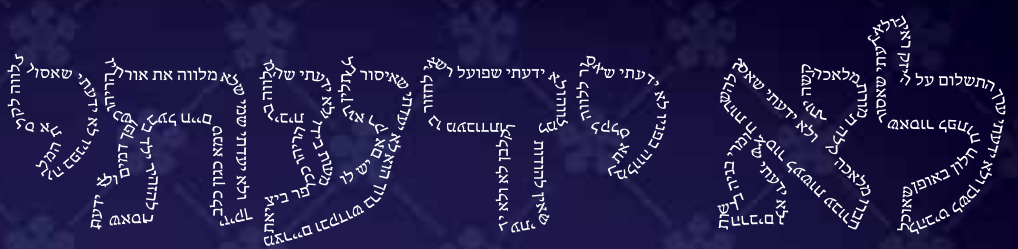
הילד **אליעזר וידר** ז"ל בן יבלחט"א הר"ד דב שיחי

נלב"ע כ"ז בתמוז תשמ"ט **תנצב"ה**

הונצח ע"י הוריו ידידינו הר"ד דב זוגל מרת **מלכה וידר** שיחי

נר ה' נשמת אדם

כל ההלכות שלא ידעתם מאורות ההלכה

חדש יצא לאור חלק ז'

סיכום של ספרי ההלכה האחרונים • ניסוח בהיר וקולח • כ-3500 ערכים במפתח העניינים

להשיג בחנויות הספרים המובחרות | מאורות הדף היומי: 1700-500-151

